खोटाङ जिल्लाका कक्षा सातमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन

उर्वशी राई
परीक्षा क्रमाङ्क : २८०७२९/०७३
त्रि.वि. दर्ता नं. : ९-२-२२३-२१७-२००८

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्काय, नेपाली भाषा शिक्षा विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह चौथो सेमेस्टरको नेपा.शि. ५४४ पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ
प्रस्तुत

शोधपत्र

२०७३/२०१६

नेपाली भाषा शिक्षा विभाग
शिक्षाशास्त्र केन्द्रीय विभाग
त्रि.वि., कीर्तिपुर, काठमाडौँ

प्रतिबद्धतापत्र

यस शोधप्रतिवेदनभित्रका सामग्रीहरू कहीँ कतैबाट साभार गरिएको छैन । यसका कुनै पनि अंश अन्य प्रयोजनका लागि उपयोग र प्रकाशनमा आएका पनि छैनन् । तसर्थ शोधप्रतिवेदन नितान्त मौलिक भएको प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।

मिति : २०७३/०८/२७

....

उर्वशी राई

शोधार्थी

निर्देशकको सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्कायअर्न्तगत नेपाली भाषा शिक्षा विषयको नेपा.शि. ५४४ पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ प्रस्तुत 'खोटाङ जिल्लाका कक्षा सातमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन' शीर्षकको शोधपत्र शोधार्थी उर्वशी राईले मेरो निर्देशनमा तयार पार्नु भएको हो । शोधार्थीको अध्ययन र प्रस्तुतीकरणबाट म पूर्णतः सन्तुष्ट छु । अतः यस शोधपत्रको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सम्बद्ध निकायसमक्ष सिफारिस गर्दछु ।

....

सहप्रा. केशवराज पोखरेल

(शोधनिर्देशक)

नेपाली भाषा शिक्षा विभाग

त्रि. वि. कीर्तिपुर

मिति : २०७३/०९/०६

Dec. 21, 2016

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
शिक्षाशास्त्र सङ्काय
नेपाली भाषा शिक्षा विभाग
कीर्तिपुर काठमाडौँ

स्वीकृतिपत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्काय, नेपाली भाषा शिक्षा विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह चौथो सेमेस्टरको नेपा.शि. ५४४ पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ उर्वशी राईले 'खोटाङ जिल्लाका कक्षा सातमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन' शीर्षकमा तयार पार्नुभएको प्रस्तुत शोधपत्र नेपाली विषयमा स्नातकोत्तर उपाधिका लागि उपयुक्त ठहरिएकाले स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

शोध मूल्याङ्कन समिति

क्र.सं.	**नाम**	**हस्ताक्षर**
१.	प्रा.डा. रामप्रसाद भट्टराई (विभागीय प्रमुख)	....
२.	प्रा.डा. रामचन्द्र लम्साल (शोधविशेषज्ञ)	....
३.	सहप्रा. केशवराज पोखरेल (शोधनिर्देशक)	....

मिति : २०७३/०९/२४

Jan. 08, 2017

कृतज्ञता ज्ञापन

प्रस्तुत शोधपत्र त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय, नेपाली भाषा शिक्षण विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह चौथो सेमेस्टरको नेपा.शि. ५४४ पाठ्यांशको प्रयोजनका लागि तयार परिएको हो । प्रस्तुत शोधपत्र आदरणीय गुरु सहप्रा. केशवराज पोखरेलज्यूको कुशल निर्देशनमा तयार पारेकी हुँ । यस कार्यलाई सम्पन्न गर्न अनेकौं व्यस्तता हुँदाहुँदै पनि अमूल्य समय दिई कुशल निर्देशन उत्साहवर्द्धक प्रेरणा दिई पथ प्रदर्शनको महत्त्वपूर्ण भूमिकामा रहनुभएका शोध निर्देशकज्यूप्रति हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु ।

प्रस्तुत विषयमा शोधकार्य गर्ने अवसर जुटाउने नेपाली भाषा शिक्षा विभागका विभागीय प्रमुख प्रा.डा. रामप्रसाद भट्टराईज्यूप्रति हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु । प्रस्तुत शोधपत्र तयार पार्दा आवश्यक सल्लाह र सुझाव प्रदान गर्ने यस विभागमा अध्यापनरत गुरुहरू प्रा.डा. पारसमणि भण्डारी, प्रा.डा. राजेन्द्रप्रसाद पौडेल, प्रा.डा. यादवप्रकाश लामिछाने, सहप्रा. रविकिरण अधिकारी, सहप्रा. माधवप्रसाद पौडेल, सहप्रा.डा. कुश्मिला भट्टराई र डा. राजेन्द्र खनालप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । साथै शोधपत्रलाई पूर्णता प्रदान गर्न आवश्यक पर्ने सामग्री जुटाउन र विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमतासम्बन्धी परीक्षा लिन दिनुभएका सम्पूर्ण विद्यालयलाई हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु ।

यस अध्ययनको क्रममा सामग्री उपलब्ध गराई आफ्नो अमूल्य सहयोग र सल्लाह प्रदान गरी जटिलतालाई सहजता प्रदान गर्नुहुने मेरा साथीहरू मन्दिरा राई, प्रविन राई, अम्विका खनाल, अनिता रिसाल, इन्दिरा रिजाल, विमला कियरलेस, सुस्मिता राईप्रति विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै शोधपत्र लेखनका क्रममा उपयोग गरिएका सबै पुस्तक, पत्रपत्रिका लेख तथा प्रकाशकप्रति आभार छु । प्रस्तुत शोधपत्रलाई लेखनको अवस्थामा ल्याउन साथै मेरो अध्ययन कार्यको हरेक क्षेत्रमा सदैव सहयोग, प्रोत्साहन, हौसला र मार्गनिर्देशन गरी उज्यालो भविष्य दिनुहुने पूजनीय बाबा सम्बरबहादुर राई, आमा लिलाकुमारी राई र आदरणीय मामा वेदीकुमार राईप्रति हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु । साथै शोधकार्यलाई सफल र सम्पन्न पार्नका निम्ति सदा साथ दिनुहुने मेरा श्रीमान् अजम्बर राईप्रति हार्दिक आधार व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा यस शोधपत्रलाई छिटो तथा शुद्धसँग टङ्कन गरी सहयोग गर्ने 'जी' कम्प्युटर सेन्टर, कीर्तिपुरलाई धन्यवाद दिँदै अन्तिम मूल्याङ्कनका लागि नेपाली भाषा शिक्षा विभाग समक्ष पेस गर्दछु ।

उर्वशी राई

शोधसार

शोधशीर्षक : 'खोटाङ जिल्लाका कक्षा सातमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन'

शोधार्थी : उर्वशी राई

शोधनिर्देशक : सहप्रा. केशवराज पोखरेल

विभाग/क्याम्पस : नेपाली भाषा शिक्षा विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, कीर्तिपुर

शैक्षिक वर्ष : २०७१/०७३

जम्मा अध्याय : आठ

पृष्ठ सङ्ख्या : २५+८८

शोधकार्यको उद्देश्य

प्रस्तुत शोधकार्यको निम्नलिखित उद्देश्यहरू रहेका छन् :

(क) खोटाङ जिल्लाका कक्षा सातमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमता पहिचान गर्नु,

(ख) उक्त कक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको भाषिक पृष्ठभूमिका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको स्थिति पहिल्याउनु,

(ग) उक्त कक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको लैङ्गिकताका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको स्थिति पहिल्याउनु,

(घ) उक्त कक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको विद्यालयको प्रकृतिका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको स्थिति पहिल्याउनु ।

शोध प्रक्रिया

प्रस्तुत शोधपत्र त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय नेपाली भाषा शिक्षा विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर (एम.एड.) चौथो सेमेस्टरको नेपा.शि. ५४४ पाठ्यांशको प्रयोजनका लागि तयार पारिएको हो । खोटाङ जिल्लाको तिन ओटा सामुदायिक विद्यालय र तिन ओटा संस्थागत विद्यालय गरी जम्मा छ ओटा विद्यालयलाई प्रतिनिधि विद्यालयका

रूपमा समावेश गरिएका छन् । प्रत्येक सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयबाट १६/१६ जना गरी जम्मा ९६ जना छात्र-छात्रा विद्यार्थीहरूलाई नमुना जनसङ्ख्याका रूपमा छनोट गरिएका छन् ।

प्रस्तुत शोधकार्य खोटाङ जिल्लाको कक्षा सातमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययनमा केन्द्रित रहेको छ । प्रस्तुत शोध अध्ययनमा प्रत्यक्ष रूपमा विद्यार्थीलाई समावेश गराइनु पर्ने भएकाले विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताका लागि विषय विशेषज्ञको सहयोगमा प्रश्नपत्र निर्माण गरी विषय शिक्षकको अनुगमन तथा परामर्शमा परीक्षा लिई परीक्षण गरिएको छ । यस शोधकार्यलाई सम्पन्न गर्नका लागि प्रत्यक्ष रूपमा विद्यालयमा गई विद्यार्थीहरूलाई प्रश्नावलीमा आधारित भई घटनावर्णन गर्न लगाई सामग्री सङ्कलन गरिएको छ । उक्त सङ्कलित सामग्रीका आधारमा तथ्याङ्को व्याख्या र विश्लेषण गरिएको छ ।

शोध निष्कर्ष

प्रस्तुत शोधकार्य खोटाङ जिल्लाका कक्षा सातमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययनमा केन्द्रित रहेको छ । तिन सामुदायिक र तिन संस्थागत विद्यालयबाट १६/१६ जना गरी जम्मा ९६ जना छात्र छात्रा विद्यार्थीहरूबाट प्राप्त नतिजाका आधारमा निम्नलिखित निष्कर्ष निकालिएको छ :

१) समग्र विद्यार्थीहरूको घटना वर्णन क्षमताको प्रतिशताङ्को स्थिति गणना गर्दा ५४.८९ प्रतिशत विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमता देखिन्छ ।

२) समग्र विद्यार्थीहरूको दृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको प्रतिशताङ्क स्थिति गणना गर्दा ५० प्रतिशतभन्दा माथि घटनावर्णन क्षमता भएका विद्यार्थीहरूको प्रतिशत बढी रहेकाले विद्यार्थीहरूको दृष्टांश घटनावर्णन क्षमता मध्यम रहेको पाइन्छ ।

३) प्रतिशतका आधारमा विद्यार्थीहरूको दृष्टांश र अदृष्टांश घटनावर्णन क्षमतालाई विश्लेषण गर्दा दृष्टांश मध्यमान ५५.८३ रहेको देखिन्छ भने अदृष्टांश मध्यमान ४८.८० रहेको देखिन्छ । यसरी दुवै मध्यमानलाई हेर्दा अदृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको मध्यमानभन्दा दृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको मध्यमान ७.०३ ले बढी रहेको देखिन्छ ।

४)	भाषिक पृष्ठभूमिका आधारमा मातृभाषी विद्यार्थीको घटनावर्णन क्षमताको मध्यमान औषत अवस्था ५५.४१ देखिन्छ भने विमातृभाषी विद्यार्थीको घटनावर्णन क्षमताको मध्यमान औषत अवस्था ५३.५४ देखिन्छ । यसरी मातृभाषी विद्यार्थी र विमातृभाषी विद्यार्थी बिचको अन्तर मध्यमान औसत अवस्था १.८७ देखिन्छ । सोही कारण विमातृभाषी विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताभन्दा मातृभाषी विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमता १.८७ ले बढी देखिन्छ ।

५)	समग्र लैङ्गिकताका आधारमा विभाजन गरी ४८ छात्र र ४८ छात्रा गरी ९६ जना विद्यार्थीहरूलाई समावेश गरिएकोमा छात्र विद्यार्थीको मध्यमान ५१.६६ र छात्रा विद्यार्थीको मध्यमान ५९.३७ रहेको छ भने समग्र मध्यमान ५४.८९ देखिएको छ । यसरी हेर्दा छात्र विद्यार्थीको घटनावर्णन क्षमताको तुलना गर्दा छात्रा विद्यार्थीको घटनावर्णन क्षमता ७.७१ ले बढी रहेको पाइन्छ ।

६)	विद्यालयको प्रकृतिका आधारमा सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयका विद्यार्थीहरूको दृष्टांश र अदृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको समग्र मध्यमानलाई आधार मानी हेर्दा सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमता ४२.१८ रहेको पाइयो भने संस्थागत विद्यालयका विद्यार्थीहरूको समग्र घटनावर्णन क्षमता ६६.६६ प्रतिशत यसरी सामुदायिक विद्यालय र संस्थागत विद्यालयको विद्यार्थीको घटनावर्णन क्षमता तुलना गर्दा सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूभन्दा संस्थागत विद्यालयका विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमता २४.४८ प्रतिशतले बढी रहेको पाइयो ।

७)	समग्र मध्यमानका आधारमा विमातृभाषी विद्यार्थी र मातृभाषी विद्यार्थीहरूको घटना वर्णन क्षमतालाई विश्लेषण गर्दा विमातृभाषी विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको मध्यमान औसत अवस्था ५३.५४ रहेको पाइयो भने मातृभाषी विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको मध्यमान औसत अवस्था ५५.४१ देखिन्छ भने मातृभाषी विद्यार्थी र विमातृभाषी विद्यार्थीको घटनावर्णन क्षमता मध्यमानका आधारमा तुलना गर्दा मातृभाषी विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमता १.८७ ले उच्च रहेको पाइन्छ ।

सङ्क्षेप सूची

सङ्क्षेप रूप	पूर्ण रूप
उ.मा. वि	उच्च माध्यमिक विद्यालय
क्र.सं.	क्रम सङ्ख्या
त्रि.वि.	त्रिभुवन विश्वविद्यालय
डा.	डाक्टर
नं.	नम्बर
नि.मा.वि.	निम्न माध्यमिक विद्यालय
नेपा. शि.	नेपाली शिक्षा
प्र.	प्रतिशत
प्रा.	प्राध्यापक
मा.वि.	माध्यमिक विद्यालय
स.नं.	सङ्केत नम्बर
सं.	सङ्ख्या
सहप्रा.	सहप्राध्यापक

चिह्नप्रयोग

अर्थ	लेख्यसङ्केत
अल्पविराम	,
एकल उद्धरण	‘ ’
कोष्ठक	( )
जोड वा योगचिह्न	+
जोड वा योजक	-
दशमलब	.
निर्देश/विसर्ग	:
पूर्णविराम	।
प्रतिशत	%
बराबर	=
वा र अथवा	/

विषयसूची

पृष्ठ

अध्याय एक
शोधपरिचय

१.१ अध्ययनको पृष्ठभूमि १

१.२ समस्याथकन २

१.३ अध्ययनको उद्देश्य २

१.४ अध्ययनको सान्दर्भिकता र उपादेयता ३

१.५ अध्ययनको सीमाङ्कन ४

१.६ अध्ययनको रूपरेखा ४

अध्याय दुई
पूर्वकार्यको पुनरावलोकन र सैद्धान्तिक अवधारणा

२.१ पूर्वकार्यको पुनरावलोकन ६

२.१.१ सम्बद्ध पुस्तक पुनरावलोकन ६

२.१.२ सम्बद्ध शोधकार्यको पुनरावलोकन ७

२.२ सैद्धान्तिक परिचय १३

२.२.१ मौखिक अभिव्यक्ति १५

२.२.१.१ मौखिक अभिव्यक्तिको आवश्यकता र महत्त्व १६

२.२.१.२ मौखिक अभिव्यक्तिको लिखित अभिव्यक्तिसित सम्बन्ध १६

२.२.२ लिखित अभिव्यक्ति १७

२.२.२.१ लिखित अभिव्यक्तिको आवश्यकता र महत्त्व १८

२.२.३ घटना परिचय १९

२.२.४ घटनाका स्वरूप २०

अध्याय तिन
शोधविधि प्रक्रिया

३.१ अध्ययन विधि २१

३.२ सामग्री सङ्कलन विधि २१

३.२.१ क्षेत्रीय अध्ययन विधि २१

३.२.१.१ जनसङ्ख्या क्षेत्र २१

३.२.१.२ प्रतिनिधि नमुना २२

३.३ तथ्याङ्क सङ्कलनका स्रोत २२

३.३.१ प्राथमिक स्रोत २२

३.३.२ द्वितीयक स्रोत २३

३.४ सामग्री निर्माण २३
३.५ परीक्षणको कार्यान्वयन २३
३.६ पूर्वपरीक्षण २४
३.७ सामग्री सङ्कलन प्रक्रिया २४
३.८ तथ्याङ्कको व्याख्या तथा विश्लेषण प्रक्रिया २४
३.९ अङ्कन प्रक्रिया २६

अध्याय चार

खोटाङ जिल्लाका कक्षा सातमा अध्ययन विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको व्याख्या विश्लेषण

४.१ खोटाङ जिल्लाका कक्षा सातमा अध्ययनरत समग्र विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति २७
४.१.१ मध्यमानका आधारमा समग्र विद्यार्थीको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन २९
४.१.२ प्रतिशतका आधारमा विद्यार्थीहरूको दृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ३१
४.१.३ प्रतिशतका आधारमा विद्यार्थीहरूको अदृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ३२
४.१.४ मध्यमानको आधारमा विद्यार्थीहरूको दृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ३४
४.१.५ मध्यमानका आधारमा विद्यार्थीहरूको अदृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ३६
४.१.६ समग्र विद्यार्थीहरूको दृष्टांश र अदृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको तुलना ३८
४.२ निष्कर्ष ३८

अध्याय पाँच

खोटाङ जिल्लाका कक्षा सातमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको भाषिक पृष्ठभूमिका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको विश्लेषण

५.१ भाषिक पृष्ठभूमिका आधारमा नेपाली मातृभाषी र विमातृभाषी विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ३९
५.१.१ मध्यमानका आधारमा मातृभाषी विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ४०
५.१.१.१ मध्यमानका आधारमा मातृभाषी छात्रहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ४२
५.१.१.२ मध्यमानका आधारमा मातृभाषी छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ४४
५.१.२ मध्यमानका आधारमा विमातृभाषी विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ४६

५.१.२.१ मध्यमानका आधारमा विमातृभाषी छात्रहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ४७
५.१.२.२ मध्यमानका आधारमा विमातृभाषी छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ४९
५.१.३ समग्र मध्यमानका आधारमा भाषिक पृष्ठभूमिका दृष्टिले घटनावर्णन क्षमताको तुलना ५०
५.२ निष्कर्ष ५२

अध्याय छ

खोटाङ जिल्लाका कक्षा सातमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको लैङ्गिकताका आधारमा विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको विश्लेषण

६.१ लैङ्गिकताको आधारमा समग्र कक्षा सातमभा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमता अध्ययन ५३
६.१.१ मध्यमानका आधारमा छात्रहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ५५
६.१.२ मध्यमानका आधारमा छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ५७
६.१.३ समग्र मध्यमानका आधारमा लैङ्गिक घटनावर्णन क्षमताको स्थिति ५८
६.१.४ स्तम्भ रेखाचित्रको आधारमा छात्र र छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ५९
६.२ निष्कर्ष ६०

अध्याय सात

खोटाङ जिल्लाका कक्षा सातमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको विद्यालयको प्रकृतिका आधारमा विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको विश्लेषण

७.१ विद्यालयको प्रकृतिका आधारमा सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयको विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ६१
७.१.१ सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूको मध्यमानका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ६३
७.१.१.१ सामुदायिक विद्यालयका छात्र विद्यार्थीहरूको मध्यमानका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ६५
७.१.१.२ सामुदायिक विद्यालयका छात्रा विद्यार्थीहरूको मध्यमानका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ६६
७.१.१.३ सामुदायिक विद्यालयका छात्र र छात्रा विद्यार्थीहरूको मध्यमानका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ६८
७.१.२ संस्थागत विद्यालयका विद्यार्थीहरूको मध्यमानका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ६९
७.१.२.१ संस्थागत विद्यालयका छात्रहरूको मध्यमानका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ७२

७.१.२.२ संस्थागत विद्यालयका छात्राहरूको मध्यमानका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ७४

७.१.२.३ संस्थागत विद्यालयका छात्र, छात्राहरूको मध्यमानका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन ७६

७.१.३ समग्र मध्यमानका आधारमा सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयका दृष्टिले घटनावर्णन क्षमताको स्थिति ७७

७.२ निष्कर्ष ७९

अध्याय आठ
सारांश, निष्कर्ष र उपयोगिता

८.१ सारांश ८१

८.२ निष्कर्ष ८३

८.३ उपयोगिता ८४

८.३.१ नीतिगत तह ८४

८.३.२ प्रयोगात्मक तह ८५

सन्दर्भसूची ८७

परिशिष्ट

व्यक्तिगत विवरण

तालिकासूची

		पृष्ठ
१.	अङ्कन प्रक्रिया	२६
२.	समग्र विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमता	२७
३.	समग्र विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको मध्यमान	२९
४.	प्रतिशतका आधारमा विद्यार्थीहरूको दृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन	३१
५.	प्रतिशतका आधारमा विद्यार्थीहरूको अदृष्टांश घटनावर्णन क्षमता	३२
६.	मध्यमानको आधारमा विद्यार्थीहरूको दृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन	३४
७.	मध्यमानका आधारमा विद्यार्थीहरूको अदृष्टांश घटनावर्णन क्षमता	३६
८.	समग्र विद्यार्थीहरूको दृष्टांश र अदृष्टांश घटनावर्णन क्षमता	३८
९.	मातृभाषी र विमातृभाषी विद्यार्थीहरूको घटनवर्णन क्षमता	३९
१०.	मातृभाषी विद्यार्थीको मध्यमान	४१
११.	मातृभाषी छात्रहरूको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	४२
१२.	मातृभाषी छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन	४४
१३.	विमातृभाषी विद्यार्थीको मध्यमान स्थिति	४६
१४.	विमातृभाषी छात्रहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन	४७
१५.	विमातृभाषी छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमताको अध्ययन	४९
१६.	भाषिक पृष्ठभूमिका दृष्टिले घटनावर्णन क्षमताको मध्यमान अवस्था	५१
१७.	लैङ्गिकताका आधारमा घटनावर्णन क्षमता	५३
१८.	मध्यमानका आधारमा छात्रहरूको घटनावर्णन क्षमता	५५
१९.	छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमताको मध्यमान अवस्था	५७
२०.	समग्र मध्यमानका आधारमा लैङ्गिक घटनावर्णन क्षमता	५८
२१.	सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयका विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमता	६१
२२.	सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीको मध्यमान	६३
२३.	सामुदायिक विद्यालयका छात्रको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	६५
२४.	सामुदायिक विद्यालयका छात्राको घटनावर्णन क्षमता	६७
२५.	सामुदायिक विद्यालयका छात्र र छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमता	६८
२६.	संस्थागत विद्यालयका विद्यार्थीको मध्यमान	७०
२७.	संस्थागत विद्यालयका छात्रहरूको घटनावर्णन क्षमता	७२
२८.	संस्थागत विद्यालयका छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमता	७४
२९.	संस्थागत विद्यालयका छात्र र छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमता	७६
३०.	सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयका विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमता	७७

चित्रसूची

		पृष्ठ
१.	समग्र विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	२८
२.	समग्र मध्यमानका आधारमा घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	३०
३.	विद्यार्थीहरूको दृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	३२
४.	प्रतिशतका आधारमा विद्यार्थीहरूको अदृष्टांश घटनावर्णन क्षमता	३३
५.	विद्यार्थीको दृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	३५
६.	विद्यार्थीहरूको अदृष्टांश घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	३७
७.	मातृभाषी र विमातृभाषी विद्यार्थीको, घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	४०
८.	मातृभाषी छात्रहरूको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	४२
९.	मातृभाषी छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	४३
१०.	मातृभाषी विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	४५
११.	विमातृभाषी छात्रहरूको घटनावर्णन क्षमता स्थिति	४८
१२.	विमातृभाषी छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	५०
१३.	लैङ्गिकताको आधारमा विद्यार्थीको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	५४
१४.	मध्यमानका आधारमा छात्रहरूको घटनावर्णन क्षमता	५६
१५.	छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमताको मध्यमान स्थिति	५८
१६.	छात्र छात्राहरूको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	५९
१७.	सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयका विद्यार्थीहरूको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	६२
१८.	सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूको मध्यमान स्थिति	६४
१९.	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूको घटनावर्णन स्थिति	६६
२०.	सामुदायिक विद्यालयका छात्रहरूको घटनावर्णन स्थिति	६८
२१.	सामुदायिक विद्यालयका छात्र र छात्राको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	६९
२२.	संस्थागत विद्यालयका विद्यार्थीहरूको मध्यमान स्थिति	७१
२३.	संस्थागत विद्यालयका छात्रको घटनावर्णन स्थिति	७३
२४.	संस्थागत विद्यालयका छात्राको घटनावर्णन स्थिति	७५
२५.	संस्थागत विद्यालयका छात्र र छात्राको घटनावर्णन क्षमताको स्थिति	७७
२६.	सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयका विद्यार्थीको घटनावर्णन क्षमता	७८

परिशिष्ट १

अङ्कन प्रक्रिया

दशौँ	शीर्षक परिचय	विषयवस्तुको ज्ञान	प्रस्तुतीकरण र क्रमबद्धता	भाषिक शुद्धता	निष्कर्ष	जम्मा पूर्णाङ्क
अङ्कभार	३	६	७	६	३	२५
छठ	शीर्षक परिचय	विषयवस्तुको ज्ञान	प्रस्तुतीकरण र क्रमबद्धता	भाषिक शुद्धता	निष्कर्ष	जम्मा पूर्णाङ्क
अङ्कभार	३	६	७	६	३	२५
जम्मा						५०

परिशिष्ट २

शीर्षक

(क) नेपालीहरूको महान 'चाड दशैं'

(ख) साँस्कृतिक पर्व 'छठ'

परिशिष्ट ३

प्रस्तुत अध्ययनका निम्ति प्रयोगमा ल्याइएका विद्यालयहरू

(क) संस्थागततर्फ

१. दिक्तेल अङ्ग्रेजी आवसिय उ.मा.वि, दिक्तेल बजार- माटिकोरे, खोटाङ

२. माउन्ट एभरेस्ट इङ्लिस हाइस्कुल दिक्तेल नगरपालिका - २, खोटाङ

३. हिल साइडसेम्पल एकेडेमी दिक्तेल बजार, खोटाङ

(ख) सामुदायिकतर्फ

१. कालिका मा.वि. नेर्पा- २, खोटाङ

२. सरस्वती मा.वि. दिक्तेल बजार, खोटाङ

३. सावित्रा मा.वि. दिक्तेल न.पा. ७ बाम्राङ, खोटाङ

४. हिमालय नि.मा. दिक्तेल - ५ सोल्मा, खोटाङ

परिशिष्ट-४

परीक्षणको निमित्त छनोट गरिएका विद्यार्थीहरूको नामावली र प्राप्ताङ्क प्रतिशत

(क) श्री कालिका माध्यमिक विद्यालय, नेर्पा, खोटाङ

क.सं.	विद्यार्थीको नाम	छात्र	छात्रा	प्राप्ताङ्क (प्रतिशत)
१	इस्ना राई		✓	५२
२	एल्बिन थापा	✓		६४
३	कोशीष घिमिरे	✓		६०
४	चेलिना राई		✓	४२
५	डिगन भुजेल	✓		५४
६	निसा गजमेर		✓	६४
७	पतन राई	✓		४०
८	पुस्पा पुरी		✓	७२
९	मणिराम राई	✓		५०
१०	रबिन राई	✓		४०
११	रन्जना राई		✓	५२
१२	रितु राई		✓	५६
१३	शिशिर राई	✓		४०
१४	शिशिर राई	✓		३४
१५	सिर्जना गुरुङ		✓	४०
१६	सोनु परियार		✓	४०

(ख) दिक्तेल अङ्ग्रेजी आवासिय उ.मा.वि. दिक्तेल

क्र.सं.	विद्यार्थीको नाम	छात्र	छात्रा	प्राप्ताङ्क (प्रतिशत)
१	किरण महरा	✓		८२
२	कैलास खत्री	✓		३२
३	जेनेलिया राई		✓	७२
४	तिलक पुरी	✓		६८
५	दिपा गजमेर		✓	८४
६	देवेन्द्र विसङ्खे	✓		८४
७	नितान्त राई	✓		८४
८	प्रज्ञा राई		✓	८५
९	प्रेम दाहाल	✓		८४
१०	भेनिसा राई		✓	८४
११	मनिस बस्नेत	✓		८४
१२	मौसम राई		✓	८४
१३	रुमा राई		✓	८४
१४	समीता तामाङ		✓	६६
१५	सुभना राई		✓	६६
१६	हसिना कार्की	✓		८२

(ग) **माउन्ट एभरेस्ट इङ्लिस बोर्डिङ हाइस्कुल, दिक्तेल बजार**

क्र.सं.	विद्यार्थीको नाम	छात्र	छात्रा	प्राप्ताङ्क (प्रतिशत)
१	अनुसा खत्री		✓	८२
२	अभिषेक भट्टराई	✓		२०
३	आयुषा श्रेष्ठ		✓	८०
४	उदय संकर ठाकुर	✓		३६
५	गणेश रोक्का	✓		७२
६	नविना खड्का		✓	७६
७	निराजन आचार्य	✓		७८
८	प्रकाश भण्डारी	✓		७४
९	पेक्छेकु शेर्पा		✓	७०
१०	विपना थापा		✓	८२
११	विवेक कार्की	✓		५२
१२	मिरा आचार्य	✓		८४
१३	युनिशा फुयाल		✓	७६
१४	रमेश श्रेष्ठ	✓		७६
१५	राधा राई		✓	५२
१६	सोनिका श्रेष्ठ		✓	६८

(घ) श्री सरस्वती माध्यमिक विद्यालय, दिक्तेलबजार

क.सं.	विद्यार्थीको नाम	छात्र	छात्रा	प्राप्ताङ्क (प्रतिशत)
१	अम्बिका खत्री		✓	१८
२	आशिस नेपाली	✓		३६
३	एल्विन राई	✓		४०
४	एलिना खत्री		✓	३८
५	जोनिस्कला चाम्लिङ राई		✓	३६
६	दविन राई	✓		३८
७	प्रसिका खत्री		✓	३४
८	प्रेमीका राई		✓	४६
९	बिनता खड्का		✓	४४
१०	विपना खड्का	✓		२२
११	मनिला तामाङ		✓	३२
१२	युदेश राई	✓		४०
१३	राम खड्का	✓		२८
१४	सन्तोष बस्नेत	✓		१८
१५	सपना खड्का		✓	२२
१६	सरोज मोते	✓		२८

(ङ) **श्री हिमालय निम्न माध्यमिक विद्यालय, दिक्तेल-५, सोल्मा**

क.सं.	**विद्यार्थीको नाम**	**छात्र**	**छात्रा**	**प्राप्ताङ्क (प्रतिशत)**
१	आस्मा भण्डारी		✓	६४
२	ईश्वर रोक्का	✓		५८
३	जुनकला वि.क.		✓	७०
४	टिका गिरी	✓		५२
५	निक्किली शेर्पा		✓	६२
६	पवित्रा राई		✓	४०
७	पारस राई	✓		४०
८	मनिका राई		✓	६४
९	महेश आचार्य	✓		२८
१०	रमेश आचार्य	✓		४०
११	राजकुमार श्रेष्ठ	✓		६०
१२	लक्ष्मी राई		✓	७८
१३	संजय राई	✓		४४
१४	सन्ध्या राई		✓	५०
१५	ससी राई		✓	५८
१६	हरी वि.क.	✓		२६

(च) **हिलसाइड स्याम्पल एकेडेमी दिक्तेल बजार**

क्र.सं.	विद्यार्थीको नाम	छात्र	छात्रा	प्राप्ताङ्क (प्रतिशत)
१	ओमना भुजेल		✓	३२
२	एलिसा थापा		✓	५०
३	चेतराज गजमेर	✓		४२
४	जमुना तामाङ		✓	६०
५	जापान तामाङ	✓		५०
६	जोनीसा तामाङ		✓	४२
७	तेज बहादुर तामाङ	✓		५२
८	दिनेश श्रेष्ठ	✓		५०
९	निल्जा राई		✓	७२
१०	विशाल थापा	✓		४०
११	मनीस थापा	✓		५८
१२	युनिक राई	✓		५६
१३	रुबिना गुरुङ		✓	६४
१४	राकेश पुरी	✓		६०
१५	लक्ष्मी थापा		✓	४६
१६	लक्ष्मी राई		✓	५२

व्यक्तिवृत्त

नाम-	उर्वशी राई
जन्मस्थान-	जालपा - ८, खोटाङ
बाबा-	सम्बरबहादुर राई
आमा-	लीलाकुमारी राई
नागरिक-	नेपाली
लिङ्ग-	महिला
धर्म-	किरात
सर्म्पक-	०३६४२०४३३
इमेल-	raithuli2012@gmail.Com

शिक्षा

तह	**शिक्षण संस्था**
प्रवेशिका	कालिका मा.वि. नेर्पा - २ खोटाङ
१०+२	सरस्वती उ.मा.वि. माटिकोरे -२ दिक्तेल
स्नातक	दिक्तेल बहुमुखी क्याम्पस दिक्तेल, खोटाङ
स्नातकोत्तर	विश्वविद्यालय क्याम्पस, त्रि.वि.कीर्तिपुर